

Hägersten 2003-05-06

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

**Yttrande över färdtjänstutredningens delbetänkande (SOU 2003:4)
"Behandling av personuppgifter inom färdtjänsten och riksfärdtjänsten"**

RSMH är generellt sett tveksamma till att det upprättas fler register där det förekommer uppgifter om enskilda personers sjukdomstillstånd, diagnoser eller funktionshinder. De psykiska funktionshindren och diagnoserna är ofta förenade med fördomar och negativa attityder. Människor i omgivningen reagerar ofta, om än felaktigt, med rädsla om de får veta att någon har diagnosen schizofreni eller funktionshindret att höra röster. Personer med psykiska funktionshinder upplever förstås sådana attityder som mycket påfrestande.

Utredningens analys av vilka behov av lättillgängliga personuppgifter som finns är bristfällig. Vem behöver veta vad för att kunna utföra uppgiften? Skillnaderna mellan vilka uppgifter som ska finnas i tillståndsregistret respektive beställarregistret har inte tydliggjorts.

Det är svårt att se vilka fördelar brukarna skulle ha av att uppgifter om sjukdomar och funktionshinder finns registrerade. Det borde räcka med att man vet vilka åtgärder eller villkor som behöver genomföras respektive uppfyllas operativt. Den enskilde bör själv, genom dialog med utföraren, kunna påverka utformningen av transporten istället för att registeruppgifter används.

Vilka kommer att ha tillgång till de olika registren - det förefaller vara ganska stora grupper av handläggare och utförare. Beskrivningarna av säkerheten i systemen är inte övertygande. RSMH anser att den grupp som ska ha tillgång till de känsliga uppgifterna bör tydliggöras och begränsas.

Utredningen avfärdar allt för lättvindigt möjligheten att inhämta de berörda personernas tillstånd. De anser samtidigt att informationsskyldigheten bör kvarstå. Detta innebär att de registeransvariga ändå måste kommunicera med samtliga brukare av färdtjänst och riksfärdtjänst. RSMH anser att utredningens slutsatser är felaktiga. Att inhämta den enskildes godkännande, utan att få ett stort bortfall, är ett mödosamt arbete men det är fullt möjligt. Detta visar tidigare erfarenheter bl.a vid inrättande av forskningsregister.

I Beställningsregistret bör inga som helst känsliga uppgifter finnas med. Det räcker med en grov indelning av hur transporten bör utformas för att passa resenärens behov. Om känsliga uppgifter ska få förekomma i ett beställningsregister måste den enskildes tillstånd inhämtas.

Tillståndsregistret kommer enligt förslaget att innehålla en mängd känsliga uppgifter. RSMH anser att man även i detta register, så långt detta är möjligt, bör begränsa förekomsten av känsliga uppgifter. Endast uppgifter som har relevans för överväganden och beslut om färdtjänst bör förekomma.

När det gäller tillståndsregistret anser RSMH att individens godkännande måste inhämtas. En tänkbar möjlighet är att detta krav om godkännande endast skall omfatta särskilt utsatta grupper när det gäller negativa attityder och fördomar och där effekter av att känsliga uppgifter blir kända är särskilt svåra. Människor som behöver använda färdtjänst på grund av psykisk ohälsa hör definitivt till denna grupp.

Den personkrets som har tillgång till uppgifterna i tillståndsregistret måste begränsas. Utredningen är otydlig när det gäller detta. RSMH efterlyser en plan – konsekvensbeskrivning – fallbeskrivning för hur tillämpningen av den nya författningen kan komma att se ut. Utifrån en sådan blir det enklare att analysera vilka möjligheter och risker som kan förväntas uppstå när det gäller behandlingen av personuppgifter inom färdtjänsten och riksfärdtjänsten.

För RSMH

Bo Ardström
Kanslichef

Kjell Broström
Intressepolitisk sekreterare